

Az id? vasfoga

2013 július 15. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Csalomja (ma: Nagycsalomja) Ipolybalog és Balassagyarmat között fekszik félúton, az Ipoly túlsó partján, vagyis Szlovákiában. A Hontpázmán nemzetség ?si birtoka, de Erzsébet királynénak (1439), a Farnosi (1471) és a Gécsi (1508) családnak is volt itt birtokrésze. Egy 1471-es oklevél meg?rizte az itteni jobbágyok nevét is. Ezek a családok laktak itt 500 évvel ezel?tt: Both, Bothoos, Csetnek, Danyk, Doka, Herke, Kovács, Molnár, Toth, Török, Warga, Weres, Soos, Szabó. Nyilván ezek családok egyikének kései utóda az az özv. Kremnyicsan Vinczéné Fábián Ilona, akit?l Ág Tibor 30 évvel ezel?tt az alábbi népdalt gy?jtötte:

Végig, végig Csalomiján végig,
Három huszár megy a falun végig,
Ugye, babám, hogy ül a nyeregbe',
Mint a búza a fekete földbe'.

Végig, végig Csalomiján végig,
Minden kis ablakban rózsa nyílik.
Minden kis ablakban kett? három,
Csak az enyém hervadt el a nyáron.

Ha az éneknek megfelel?en végigmegyünk a falun, azon túl északra egy dombon a falu volt templomára, egy romra találunk. A falunak – 1244-b?l adatolható oklevél alapján – Egyházascsalomja volt valaha a neve. A régi építményr?l Gyürky Antal a következ?ket írta: „Nagy Csalomián még 10–15 év el?tt fennállot az országút mellett emelked? dombon egy XII. században épült templom, melyet érdemes lett volna történelmi m? becse végett fenntartani, de mivel a falutól távol esett, és mivel a faluban bár csekély terjedelm? templom épült, a becses ereklye gondozás hiánya végett elpusztult, s ma már csak romjai láthatók."
Napjainkban már a romokat is gyom és bozót veszi körül. „A kés?bb felújított reneszánsz falmaradványok és az apszis körvonalai így csak közelr?l láthatók – írja Honti barangolások cím? könyvében Csáky Károly, aki elvezetett annak idején e romhoz. A gizgazok közül csupán a homlokzat emelkedik ki háromszög csúcsával. Az oromzat keményen dacol az id?vel, híven ?rzi a templom értékes, XIV. századi gótikus kapuját."
Szerencsémre kezembe került Csáky Károly legújabb könyve, amelyben a szerz? err?l a romról már múlt id?ben beszél: „az id? vasfoga keményen dolgozott", s ez a rom összed?lt azóta. Azt is megemlíti, hogy e kép alapján még talán helyre lehetne állítani a romot, legalább a gótikus kaput. Mit lehet ehhez hozzátenni? Talán csak annyit, hogy a sorozat címére és a van-volt-lesz hármasságra figyelve próbáljuk elrendezni a dolgokat: a voltat éppúgy, mint a nincset.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló